

***Fiskální iluze - nejen
nedokonalá informovanost
nýbrž vědomé zatemňování (?)***

TVS, 12. přednáška

model monopolistického státu

- ◆ Do jaké míry lze vysvětlit současné fiskální instituce prostřednictvím hypotézy, že jsou konstruovány „vládnoucí třídou“, elitou v zájmu minimalizovat odpor plátců daní?
- ◆ Fiskální instituce mají vytvářet soubor iluzí?!

***Iluze na straně ukládání daní
(Puviani)***

- ◆ použití příjmů z majetku ve veřejném vlastnictví
- ◆ selektivní spotřební daň - pokud již nějakou dobu trvá
- ◆ veřejný dluh
- ◆ financování prostřednictvím inflace
- ◆ falešné sliby ohledně délky výdajových programů

Další triky

- ◆ kdo vyhraje, ten platí pití ⇒ daně z převodu nemovitostí, dědictví a darů
- ◆ vybírání poplatků za „služby“ v případě příjemných událostí (oddávací poplatek, lovecký lístek...)
- ◆ hrozby katastrofou
- ◆ složitost systému
- ◆ nejistý dopad daňového břemene

fiskální iluze ve veřejných výdajích

- ◆ utajovat, utajovat, utajovat
- ◆ neinformovanost veřejnosti

funguje to tak i v demokratickém modelu ?

- ◆ tedy v modelu, kde je daňová strana propojená s výdajovou tak, aby jednotlivci mohli “nakupovat” veřejné statky takovým způsobem, že jejich volby mezi těmito veřejnými statky a statky dodávanými v rámci soukromotržního procesu budou co nejvíce “neutrální” a “nezkreslené”.

neoklasická ekonomie

- ◆ místo toho přišla s daňovým principem “nejmenší celkové oběti”, (F. Edgeworth a A. Pigou).
- ◆ je velmi podobný principu Puvianiho fiskální iluze, neboť jaký jiný účel má vytváření iluzí než minimalizaci celkové oběti či zatížení poplatníka a tím minimalizaci jeho odporu?

oddělení daňové a výdajové s.

- ◆ naznačuje nedemokratické prostředí. V demokratickém prostředí není vhodné uplatňovat jako základní princip organizace fiskální soustavy ani “nejmenší celkovou oběť” ani “minimalizaci pocíťovaného břemene prostřednictvím iluzí”.

v realitě se objevuje zejména:

- ◆ srážkami odváděná daň z příjmů ze závislé činnosti
- ◆ snižování mezních sazeb v horních daňových pásmech
- ◆ příspěvky na sociální zabezpečení
- ◆ zdanění příjmů právnických osob

dost teorií, co ukazuje výzkum?

- ◆ kolik toho jednotlivci vědí? (nakolik dokáží odhadnout svou daňovou povinnost)
 - ◆ *Enrickovy studie*
 - ◆ *Wagstaff*
 - ◆ *Schmöldersův průzkum*
 - ◆ *Robert Ferber*

◆ nakolik odhadují užítky?

- ◆ *Průzkum londýnského The Institute of Economic Affairs.*

Předvídatelnost volby?

- ◆ Do jaké míry volí jednotlivci mezi danými veřejnými alternativami na základě kritérií, která lze objektivně měřit?
 - ◆ *Michiganské studie*
 - ◆ *Wilson-Banfeldovy studie*
 - ◆ *Gillespieova studie*
 - ◆ *Davisovy studie*

Vliv politického a fiskálního uspořádání

◆ *Forbesova studie*

◆ vysvětlování rozdílné úrovně veřejných výdajů v různých státech

- ◆ x_1 - počet jednotek veřejné správy na hlavu
- ◆ x_2 - stupeň závislosti státu na zdrojích poskytovaných federální vládou
- ◆ x_3 - stupeň závislosti místních orgánů na zdrojích daného státu
- ◆ x_4 - stupeň lokální autonomie ve výdajích
- ◆ x_5 - stupeň lokální daňové autonomie
- ◆ x_6 - stupeň závislosti na nepřímém zdanění (ve státním systému).